TOELICHTING OP HET PROGRAMMA VAN TOETSING EN AFSLUITING 2018-2019

4-MAVO

4-VMBO
Basisberoepsgerichte leerweg
Kaderberoepsgerichte leerweg
Gemengde leerweg

Inhoud **Bladzijde**

1	Het dossierexamen en het examendossier	2
1.1	Rekentoets	2
2	Planning toetsweken, inleverdata en beoordeling	3
2.1	Planning, toetsing leerstof en herkansing	4
2.2	Aanvullende bepaling voor de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg	4
3	Handelingsdeel	5
4	Profielwerkstuk	5
5	Vak levensbeschouwing	6
5.1	Levensbeschouwing als examenvak	
6	Toegestane hulpmiddelen	6
7	Ziekmelding	6
8	Onregelmatigheden	6
9	Informatie over regelgeving	7
10	Bepaling van uitsluiting	7
11	Commissie van beroep Examens	7
12	Examenrooster	7

Toelichting op het programma van toetsing en afsluiting

1.1 Het dossierexamen en het examendossier

Dit boekje bevat alle belangrijke regelingen die te maken hebben met de examens van het vmbo. Het wordt het programma van toetsing en afsluiting genoemd, kortweg PTA.
Het programma van toetsing en afsluiting is gebaseerd op het Eindexamenbesluit v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o., v.b.o. van 1998 en voor zover nadien gewijzigd.

De leerjaren waarover de examenfase zich uitstrekt, zijn als volgt:
vmbo klas 3 (jaarresultaat) en klas 4.

Elk PTA bevat een beschrijving van de schoolexamenonderdelen per vak die naast het centraal examen (CE) deel uit maken van het eindexamen en de formules voor de bepaling van het cijfer voor de bevordering en het schoolexamen (SE). Tevens is er ruimte waar de leerling de behaalde resultaten kan opschrijven. Dit laatste is van groot belang omdat de behaalde resultaten over de gehele looptijd van de examenfase meegenomen worden en het ingevulde PTA een duidelijk overzicht biedt voor de studieplanning.

De examens van het vmbo en mavo zijn dossierexamens. In het vmbo en mavo tellen daarvoor mee het jaarresultaat van klas 3, alle onderdelen van het schoolexamen in klas 4, en afhankelijk van de leerweg het sectorwerkstuk en het centraal schriftelijk praktisch examen (CSPE). Deze resultaten worden opgeslagen in het examendossier.
Tussentijds worden sommige vakken al afgesloten. Deze vakken komen niet meer terug in de schoolexamens van latere jaren van de examenfase of in het Centraal Examen (CE). De schoolexamenresultaten die per leerjaar worden behaald, tellen ook mee voor het bepalen van de overgang naar een hoger leerjaar.

Het eerste periodecijfer (SE1) wordt bepaald door het jaarresultaat van klas 3. Op de vestigingen waar wordt gewerkt met een vervroegde bevordering tellen hierin ook de cijfers mee die in klas 3 na de bevordering zijn behaald. Het beroepsgerichte vak kent op het eind van leerjaar 3 slechts een voorlopig cijfer, daar de verschillende onderdelen afzonderlijk worden beoordeelt en nog niet zijn afgerond.

Na het afronden van het schoolexamen (in mei) in klas 4-vmbo en 4-mavo vindt het centraal examen plaats. In het examenreglement zijn alle bepalingen voor de regeling van het examen opgenomen.
In het examenreglement wordt onder toetsen verstaan alle onderdelen van het schoolexamen (dus ook praktische opdrachten en handelingsdelen).

Door de landelijke invoering van de computerexamens zullen bepaalde toetsen niet schriftelijk maar geheel of gedeeltelijk via de computer worden afgenomen. Daar waar in de PTA's gesproken wordt van schriftelijke toetsen worden ook de toetsen via de computer bedoeld.

In de examenfase worden opdrachten uitgevoerd en handelingsdelen verricht waarvan het resultaat wordt beoordeeld door middel van rapportages of werkstukken. Van alle schriftelijke rapportages die worden ingeleverd moeten de leerlingen in eigen beheer een kopie bewaren voor het bijhouden van het eigen examendossier. In overleg met de docent worden afspraken gemaakt over de werkstukken.
Bijvoorbeeld door het fotograferen of op video of op cd vastleggen van een werkstuk kan het dossier van de leerling compleet blijven.

De leerling is hiervoor zelf verantwoordelijk. De school houdt van alle leerlingen een examendossier bij door middel van registratie van de behaalde resultaten.

Leerlingen kunnen als zij dat willen in het bezit komen van de werkstukken voor het schoolexamen (geen toetsen) nadat het cijfer definitief is geworden.

Daartoe moet binnen een week nadat de uitslag van het eindexamen bekend is gemaakt een schriftelijk verzoek worden ingediend bij de teamleider.

1.2 Rekentoets

Vanaf het examenjaar 2015-2016 wordt het cijfer van de rekentoets meegenomen in de slaag-zakregeling. De leerlingen moeten de rekentoets hebben gemaakt waarbij de te behalen score jaarlijks wordt vastgesteld door het ministerie.
Leerlingen die vanaf 2015-2016 in het eindexamenjaar zitten krijgen in totaal vier kansen voor het afleggen van de rekentoets, waarvan er ten minste één benut dient te worden in het voorlaatste leerjaar. Bij doubleren in het voorexamenjaar of bij zakken in het eindexamenjaar is het volgende wettelijk bepaald:
- het eerder behaalde resultaat vervalt
- de leerlingen krijgen weer drie nieuwe kansen
- de rekentoets moet tenminste één keer opnieuw gemaakt worden.

In afwijking hiervan kan de leerling die na het voorlaatste leerjaar van het vwo deelneemt aan het laatste leerjaar van het havo en de leerling die na het voorlaatste leerjaar van het havo deelneemt aan het laatste leerjaar van één van de leerwegen van het vmbo, het op het vwo respectievelijk havo behaalde cijfer voor de rekentoets behouden.

2. Planning toetsweken, inleverdata en beoordeling

Het schooljaar is verdeeld in 4 perioden van ongeveer 8 weken.
Per periode worden periodecijfers vastgesteld. Op sommige vestigingen kunnen ook toetsweken worden georganiseerd in klas 3.
De toetsweken voor klas 4 vmbo, bbl, kbl, gl en mavo zijn gepubliceerd in de jaaragenda.

De planning van de leerstof staat beschreven in de programma's van de vakken. Deze planning kan tussentijds gewijzigd worden indien zich bijzondere omstandigheden voordoen. De tussentijdse wijzigingen worden tijdig medegedeeld voor aanvang van de betreffende periode.

Een zeer belangrijk onderdeel van de examenfase is de zelfstandigheid die leerlingen hebben bij het verrichten van leeropdrachten in de vorm van praktische opdrachten, handelingsdelen en het sectorwerkstuk. Anders dan bij de toetsen die op vastgestelde tijden worden afgenomen, kunnen de leerlingen waar mogelijk voor een deel zelf bepalen wanneer de praktische opdrachten en de handelingsdelen worden uitgevoerd. De praktische opdrachten worden beoordeeld met cijfers die een weergave zijn van de beoordeling van het resultaat van de opdracht (70%) en van de beoordeling van het proces van uitvoering (30%), tenzij anders bepaald in het PTA. Van de handelingsdelen wordt vastgesteld of deze naar behoren zijn verricht (wel/niet voldaan).

Voor zowel de praktische opdracht als het handelingsdeel moet de leerling er blijk van hebben gegeven voldoende inspanning te hebben verricht om van een beoordeelbaar product te kunnen spreken.
Voor de beoordeling van deze onderdelen is het noodzakelijk dat de schriftelijke rapportages of werkstukken binnen een bepaalde termijn worden ingeleverd bij de docent. De docent geeft deze termijn schriftelijk aan.

Wanneer na deze uiterste inleverdata nog rapportages of werkstukken van *handelingsdelen* ontbreken kan de leerling worden uitgesloten van deelname aan een herkansing van die periode.

Wanneer na deze uiterste inleverdata rapportages of werkstukken van de *praktische opdrachten* ontbreken kan het cijfer 1 worden toegekend aan het procesdeel van de praktische opdrachten of deelopdracht (toepassing artikel 7 Examenreglement).

Leerlingen die laten blijken de planning van de school niet serieus te nemen (bijvoorbeeld zonder afmelding of zonder geldige reden niet verschijnen op een herkansing) en daardoor verstorend werken op het onderwijs, kan op grond van het examenreglement het recht op een herkansing worden ontzegd.

2.1 Planning, toetsing leerstof en herkansing

In klas 3 wordt gewerkt met een repetitiesysteem waarbij de docenten per vestiging aangeven op welke wijze zij de leerstof aanbieden en toetsen. Elke docent beschikt daartoe over een overzicht van de leerstofomschrijving van alle vakken. Voor klas 4 staat de stof per periode omschreven in het PTA. Het eindresultaat (voortschrijdend gemiddelde) van de in klas 3 aangeboden vakken geldt als het eerste schoolexamencijfer, aangeduid als SE1. In leerjaar 4 kan er per periode na de toetsweek 1 keer gebruik gemaakt worden van de mogelijkheid tot herkansing zoals volgens de regels van CSPE en CE gebruikelijk is.

De herkansingen in leerjaar 4 betreffen de totale leerstof van een periode. Het behaalde cijfer komt, bij verbetering van het resultaat, in de plaats van het periodecijfer.
In leerjaar 4 kunnen naast SE-toetsen *deeltoetsen* worden afgenomen. Indien er sprake is van deeltoetsen waarin in de ene toets andere vaardigheden worden getoetst dan in de andere kan een *deeltoets* ook apart herkanst worden.
Voor alle leerwegen geldt dat de praktische opdrachten zijn uitgesloten van de herkansingsmogelijkheden, tenzij in het vak PTA anders is bepaald.

Voor de rekentoets gelden landelijke wettelijke bepalingen rondom de herkansingsmogelijkheid. Deze staan beschreven in paragraaf 1.2

2.2. Aanvullende bepalingen voor de basis-en kaderberoepsgerichte leerweg

Indien er verschillende vaardigheden in een periode worden gevraagd en een leerling daarbij kiest voor een herkansing van één van die vaardigheden, dan komt het cijfer van de herkansing in de plaats van het voor dat onderdeel behaalde cijfer.
Tevens geldt voor de algemeen vormende vakken dat de mondelinge SE-toetsen en de SE-luistertoetsen kunnen worden herkanst.

Bij de beroepsgerichte vakken geldt dat in de toetsweek een theoretische toets kan worden afgenomen en, indien van toepassing, kan worden herkanst. Daarbij geldt dat het herkanste cijfer het oorspronkelijke cijfer van de theoretische toets vervangt (hoogste cijfer telt).
Het behaalde cijfer van de herkansing komt dus niet in de plaats van het periodecijfer, maar geldt alleen voor de herkanste theorie.
In BBL en KBL kunnen in leerjaar 3 en 4 keuzevakken voorkomen, die worden afgerond met een schoolexamenresultaat. De vier keuzevakken leiden tot een combinatiecijfer die 50% van het beroepsgerichte cijfer bedraagt.

In alle examenvakken kunnen praktische opdrachten worden gevraagd. Het resultaat van de praktische opdrachten telt als perioderesultaat mee in de periode waarin de opdracht is beoordeeld. De twee grote praktische opdrachten worden afgenomen in leerjaar 4: één vanuit het sectorvak en één vanuit het beroepsgerichte vak. De beschrijving van de praktische opdrachten staat vermeld in het PTA.
Stages kunnen onderdeel uitmaken van de praktische opdrachten.

De bepalingen rondom de herkansing van digitale examens in de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg zijn opgenomen in een aparte brochure van het College van Toetsen en Examens. In de brochure (versie 16/9/2015) staat het volgende:

‘Met behulp van het programma Facet worden varianten van het examen gemaakt. Als de examensecretaris een afname heeft gepland, kiest Facet zelf welke variant daarbij wordt gebruikt. Daarbij onthoudt Facet van elke kandidaat de eerder afgelegde variant, zodat de kandidaat bij een herkansing een variant krijgt voorgelegd die geen overlap heeft met de eerder afgelegde variant.

De examensecretaris geeft bij de afnameplanning van een herkansing expliciet aan dat het om een tweede zitting gaat. Ook als een tweede afname het gevolg is van een ongeldigverklaring door inspectie moet expliciet in Facet worden aangegeven dat het om een tweede zitting gaat.

Het is toegestaan om de opgaven uit de digitale centrale examens met kandidaten te bespreken, maar omdat deze opgaven kunnen worden hergebruikt in latere examenjaren, is dit alleen toegestaan binnen de besloten zitting, waarin de kandidaat zijn inzagerecht uitoefent.’

3. Handelingsdeel

Het handelingsdeel is een onderdeel van het schoolexamen waarvoor geen cijfer bepaald wordt.
De schriftelijke verslaglegging of het werkstuk van het handelingsdeel, waarmee de leerling laat zien dat het handelingsdeel is verricht, moet door de leerling persoonlijk worden overhandigd aan de docent. De leerling vergewist zich ervan dat de docent het persoonlijk in ontvangst neemt. De leerling die de in de vakprogramma’s beschreven handelingen naar behoren heeft verricht binnen de daarvoor bepaalde tijd ontvangt de beoordeling voldaan.
Wanneer een leerling de vereiste handelingen wel binnen de daarvoor gestelde termijn maar niet naar behoren heeft verricht, zal de leerling indien mogelijk de gelegenheid krijgen de handeling alsnog naar behoren uit te voeren binnen de op de vestiging gestelde termijn.
In afwijking van het PTA kunnen voor overige handelingsdelen na overleg met de betreffende docent leerling-activiteiten in de plaats komen.
Voor kunstzinnige vorming, lichamelijke opvoeding en stages kunnen aparte regelingen gelden, omdat voor sommige onderdelen vooraf geen periode is af te spreken (bijv. theaterbezoek) of wanneer weersomstandigheden van invloed kunnen zijn (sportdagen).

4. Profielwerkstuk

Voor het examendossier moet een profielwerkstuk worden gemaakt.
Vaardigheden in combinatie met kennis en inzicht staan bij het profielwerkstuk centraal.
Het is te beschouwen als een uitgebreide praktische opdracht die in principe gemaakt wordt in tweetallen.
De leerlingen kiezen een thema dat binnen hun eigen profiel past. Het thema kan verbonden zijn met één of meerdere specifieke vakken, maar het kan ook gericht zijn op een vervolgopleiding of beroep binnen het profiel.
Wat betreft het profielwerkstuk geldt een aantal regels:

Het profielwerkstuk heeft een zwaarte van minimaal 20 klokuren
De beoordelingscriteria voor het profielwerkstuk zijn vastgelegd in de leerlingenhandleiding van het profielwerkstuk.

De beoordeling geschiedt door de kwalificaties goed, voldoende of onvoldoende. De leerling is verplicht een logboek bij te houden. De beoordeling is voor beide leerlingen gelijk, tenzij het duidelijk aantoonbaar is dat één van beide leerlingen een fundamenteel betere of slechtere bijdrage aan het geheel heeft geleverd.

5. Vak levensbeschouwing

5.1 Levensbeschouwing als examenvak

Op het PENTA college CSG heeft het vak levensbeschouwing op het vmbo en mavo nog geen examenstatus.
Zolang de examenstatus niet van kracht is, geldt het onderstaande:
Het PENTA college CSG past ter bepaling van het schoolexamencijfer levensbeschouwing de normering toe, die geldt voor het SE cijfer op HAVO en VWO alwaar de examenstatus wel van kracht is.
Dit betekent dat het gemiddelde overgangscijfer voor VMBO/MAVO 3 naar 4 geldt als SE1.
De resultaten van leerjaar vier worden hieraan toegevoegd en op basis van de schoolexamenformule wordt het eindcijfer berekend.
Dit eindcijfer wordt vermeld op het certificaat dat samen met het VMBO/MAVO diploma aan de leerling zal worden uitgereikt.

6. Toegestane hulpmiddelen

De volledige informatie over de toegestane hulpmiddelen voor het centraal examen staan gepubliceerd op de officiële website www.eindexamen.nl.
De toegestane hulpmiddelen bij het schoolexamen staan beschreven in de programma's van toetsing en afsluiting (PTA) van de vakken en de programmaplanners van leerjaar 3.
De school is niet verantwoordelijk voor het verstrekken van deze hulpmiddelen. De kandidaten dienen daarvoor zelf zorg te dragen.
Wanneer kandidaten verzuimen om tijdens het schoolexamen (SE) en centraal examen (CE) in het bezit te zijn van deze toegestane hulpmiddelen kan de school niet gehouden worden deze middelen beschikbaar te stellen.

7. Ziekmelding

Wanneer een leerling om gezondheidsredenen niet kan deelnemen aan een onderdeel van het schoolexamen dient één van de ouders/verzorgers dit vooraf telefonisch aan de teamleider mee te delen. Daarna moet door de leerling altijd een door de ouders/verzorgers schriftelijk (en ingevulde) ondertekende verklaring worden ingeleverd bij de teamleider. Deze verklaring is verkrijgbaar bij de teamleider en dient uiterlijk 1 week na terugkeer van de leerling op school te worden ingeleverd.
Wanneer leerlingen zich ziek melden zonder nadien deze verklaring te verstrekken binnen de aangegeven termijn, wordt dit beschouwd als een onregelmatigheid in de zin van artikel 7 van het examenreglement. Ook wanneer achteraf komt vast te staan dat ten onrechte een ziekmeldingsverklaring is afgegeven wordt dit beschouwd als onregelmatigheid.

8. Onregelmatigheden

In artikel 7 van het examenreglement staat beschreven welke maatregelen de school kan nemen indien een leerling zich schuldig maakt aan onregelmatigheden.
Zonder een uitputtend overzicht te geven, noemen we voorbeelden die daartoe gerekend worden:

a. zonder geldige reden afwezig zijn;
b. het te laat komen bij o.a. luistertoetsen en mondelinge examens;
c. afkijken;
d. zonder toestemming van de surveillant praten tijdens het examen;
e. gebruik maken van niet-toegestane hulpmiddelen;
f. in het bezit zijn van communicatiemiddelen o.a. mobiele telefoons, geluidsdragers, in horloges geïntegreerde ontvangers en zenders.

Bij de toepassing van dit artikel kan de algemeen directeur een ander lid van de algemene directie hebben gemandateerd, en kan de rector of directeur van een vestiging een ander lid van de schoolleiding hebben gemandateerd.

9. Informatie over regelgeving en publicatie resultaten

Het programma van toetsing en afsluiting en het examenreglement zijn belangrijke documenten waarin de examens zijn geregeld. Het is daarom van groot belang dat leerlingen, ouders en wettelijke vertegenwoordigers van onze regels goed op de hoogte zijn. Bij aanvang van het schooljaar stellen wij aan alle leerlingen in de examenfase het PTA met daarin opgenomen het examenreglement beschikbaar.
Wij adviseren om onder andere goede nota te nemen van de artikelen die betrekking hebben op inlevertermijnen en onregelmatigheden, zoals artikel 7 en artikel 12 van het examenreglement en de toelichting in het eerste deel van het PTA .

De school publiceert de resultaten van de schoolexamens dagelijks aan ouders en leerlingen via de portals van de websites van de vestigingen. Omdat er wijzigingen of aanpassingen gedurende het jaar mogelijk zijn (bijvoorbeeld errata en correcties) kunnen er aan schermafbeeldingen of schermprints géén rechten worden ontleend. De officiële resultaten worden altijd schriftelijk op papier voorgelegd aan de examenkandidaten vóórdat de periode van de centrale examens begint. Dit dient ter controle door de leerlingen en de vergewissing dat de schoolexamenresultaten correct zijn. Deze lijst met resultaten is tevens de officiële opgave aan de onderwijsinspectie.

10. Bepaling van uitsluiting

Ondanks dat het PTA met grote zorgvuldigheid is samengesteld kan niet worden uitgesloten dat kennelijke onjuistheden kunnen voorkomen. In voorkomende gevallen kunnen daaraan geen rechten worden ontleend.

11. Commissie van beroep Examens

Wanneer een leerling het niet eens is met de beoordeling van onderdelen van het schoolexamen kan de leerling schriftelijk bezwaar aantekenen bij de commissie van beroep Examens. Voorwaarde daarbij is, dat er eerst een gesprek gevoerd wordt met degenen die er bij betrokken zijn. Een nadere uitleg kan al vaak een oplossing bieden.

De commissie van beroep Examens bestaat uit 3 leden, die op voordracht van de school zijn benoemd door het bevoegd gezag van de school.
De bezwaren moeten schriftelijk worden gericht aan:

Commissie van beroep Examens
PENTA college CSG
Postbus 220
3200 AE Spijkenisse

12. Examenrooster centrale examens 2019

Het rooster met de examendata 2019 voor mavo en vmbotl/gl staat gepubliceerd op www.eindexamen.nl. Voor vmbo bbl en kbl worden de examendata door de vestigingen Hoogvliet en De Oude Maas zelf gepubliceerd.